СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 43. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 2-го березня 1945. No. 43. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, March 2, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ СКЛАДАЄ ЗВІТ З КРИМСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ

ВАШИНҐТОН. — Після свого повороту до берегів Америки з конференції в Ялті на Кримі вівторок вечір 27. лютого, президент відбув коротку конференцію з ґазетярями і заповів що складе звіт із цієї подорожі перед обома палатами конґресу. Конґрес зібрався в четвер 1. березня в год. 12.30 в полудне, щоб стрінути президента й вислухати його помічень з конференції Трьох Потуг.

Покищо звісно, що Кримська Конференція приняла деякі тайні постанови, які стануть звісними в свойому часі. Щодо подорожи президента, то він відбув її вчасти кораблем, а вчасти літаком. Він виїхав з Вашинґтону 22. січня залізницею до пристані над Атлянтійським океаном, звідси поплив военним кораблем до острова Мальти на Середземному морі, там стрінувся з секретарем стейту Стетиніюсом і премієром Чорчилем. Після окремої конференції американських і британських знавців полетів літаком на Крим. По скінченню конференції в Ялті президент оглянув Севастополь на Кримі, а потім відлетів до Єгипту. Тут відбув конференцію з єгипетським королем Фаруком і етіопським королем Гайлі Селасі, а окремо з арабським королем Ібн Савд. Після конфаренцій вступив президент на американський военний корабель і поїхав до Альжиру. Тут відбув конференцію з американськими амбасадорами й ґенералами, а потім поплив морем через пролив Ґібральтар. До Вашинґтону прибув залізницею в середу 28. лютого. Тут насамперед взяв участь у похоронах свого приятеля ґен. Ватсона, який помер на кораблі, коли вертався з президентом домів. Пляни до найближчої праці президент склав собі вже вчасі повороту домів.

АРМІЇ НЕ РОЗПУСТЯТЬ ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ В ЕВРОПІ.

ВАШИНҐТОН. — „Коли в Европі устануть бої, военний департамент задумує кинути проти Японії кожного вояка та кожну частину военного виряду, що лише вдасться вжити проти Японії для приспішення нашої перемоги. Це значить, що першенство в перевозі кораблями буде мати перевіз війська і матеріялів з Европи на Тихий океан. Це буде велитенське підприємство і воно мусить бути виконане з найбільшим поспіхом, бо інакше ми заплатимо важку заплату в людях". — Таку заяву оприлюднив секретар війни Генрі Л. Стимсон, щоб розвіяти всякі пусті надій поширювані приватними людьми про скорий поворот вояків.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ ДЛЯ МАЙНЕРІВ ПО $1.50 ДЕННО.

ВАШИНҐТОН. — Президент Юнайтед Майн Воркерс оф Америка Джан Дж. Луїс у порозумінню з комісією способів своеї юнії готовий предложити власникам копалень мягкого вугілля при віднові контракту домагання, щоб майнерам підвищити плату пересічно $1.15—$1.50 денно. Підвишка не малаб бути від години, щоб не нарушувати угоди про стабілізацію плат упродовж війни. Зате малиб її дати власники копалень на підставі так званої „граничної формулки", яка не обіймає властивої платні, але дозволяє на якийсь додаток зласки. Колиб перевести це домагання в життя, тоді продукція тони вугілля коштуватиме 20—28 центів більше. Домагання обіймають цілу скалю різних доплат, а важну точку займає плата за дорогу до праці.

ПРИНЯЛИ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРОТИ ВИРІЗНЮВАННЯ РАС І ВІР.

ОЛБЕНІ (Ню Йорк). — Стейтова асемблея приняла 109 голосами проти 32 законопроєкт проти вирізнювання рас, вір і національного походження при приниманню до праці. Всякі спроби поробити в законопроєкті додаткові зміни перепали. Стейтовий сенат має голосувати над цим законопроєктом наступного тижня.

Законопроєкт постановляє, щоб створити постійну стейтову комісію з 5 людей, яка має судити випадки, коли якесь підприємство не схоче приняти або викине з роботи людину іза її релігії, раси, національного походження або краски шкіри. За таке вирізнювання жде виновника грошева кара $500 або тюрма 1 року. Не вільно буде теж юніям відмовляти права членства аплікантам за те, що вони належать до якоїсь релігії та раси. Законопроєкт виймає спід цеї постанови релігійні орґанізації, домашню услугу й корпорації не обчислені на зиск.

Злучені Держави ґарантують оборону кожної американської держави впродовж теперішньої війни

МІСТО МЕКСИК. — Делеґати Злучених Держав на Між-Американську Конференцію запевнили всі інші держави обох Америк, що Злучені Держави поведуть всякі военні зарядження, щоб оборонити незалежність і політичну самостійність кожної американської держави на випадок, як би одна американська держава напала війною на котрусь другу. Делеґати запевнили, що постараються дістати на це згоду сенату Злучених Держав. Одначе це зобовязання важне лише на час тривання теперішньої війни. Колиб така ґарантія мала бути продовжена, на це треба буде окремих переговорів і згоди сенату Злучених Держав.

Цю ґарантію будуть називати Декляраціею з Чапултепек, бо теперішня конференція відбувається в давній мексиканській палаті Чапултепек.

У БРАЗИЛІЇ БУДУТЬ РОЗПИСАНІ ВИБОРИ НА ПРЕЗИДЕНТА

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Президент Хутельо Варгас згодився на домагання свого кабінету, щоб розписати нові вибори на президента, послів до палати репрезентантів і до федеральної ради. Дня виборів ще не назначено, але це буде зроблене впродовж 90 днів. Вибори будуть переведені перший раз у 15 літах.

Теперішній президент прийшов до влади внаслідок перевороту 3. листопаду 1930. р. Його попередник Вашинґтон Люїс і нововибраний президент того часу Хуліо Престес пішли на вигнання. Від тоді Варґас панував як лаґідний диктатор.

Щоби належно перевести вибори, президент видав додатковий виборчий закон. На його підставі вибори будуть загальні і можна буде голосувати безпосередно на президента. Досі вибирали президента Бразилії, а також і членів палати послів та федеральної ради окремі електори, вибирані загальним голосуванням.

ПІДПИСАНО НОВИЙ ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ ФРАНЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Нову умову про Ленд-Ліз Злучених Держав для Франції підписано у стейтовім департаменті. На підставі цього договору Франція дістане не лише матеріяли, потрібні для дальшого ведення війни, але теж і на відбудову краю після війни. Вартість нового Ленд-Лізу досягне висоти понад два з половиною біліонів.

Тепер приготовляють ще новий Ленд-Ліз для Советів, вартости 6 біліонів.

Парлямент піддержує Чорчила в польській справі

ЛОНДОН. — Не дивлячися на довшу критику рішень кримської конференції в польській справі з боку консервативних послів уряд Чорчила дістав при голосуванню вотум довіря 396 голосами проти 25.

Опозиція властиво не противилася внескови на вотум довіря; посол Петерик заявився тільки за те, аби висказати жаль спиводу польського рішення, бо воно мовляв відбирає територію одному з Аліянтів проти постанов міждержавної угоди та засад Атлянтійського Чартеру, а крім цього не ґарантує визволеним державам права вибирати свій уряд вільними голосами, без натиску з боку посторонніх потуг. За цей внесок промовляли передусім самий внескодавець, котрий казав, що кримське рішення порушує британський гонор; він покликувався при тому на польсько-британські угоди, які мовляв поломано в Ялті гейби вони були свистки паперу.

ІДЕН ПРИГАДУЄ ПОЛЯКАМ НАСИЛЬНЕ ЗАХОПЛЕННЯ ГАЛИЧИНИ

Консерватистам, що заявилися за внесок Петерика, закидали противники, що консерватисти виходять не стільки з любови до Польщі, кілько з ненависти до Росії. Внаслідок цього дискусія зійшла на питання, чи можна довіряти Росії, що вона не буде вмішуватись в польські справи, як це вірить Чорчил.

Головну промову в цій справі виголосив Антоні Іден, міністер заграничних справ, котрий переконував послів, що нова Польща без коритаря й без східних провінцій, у котрих більшість становить населення не-польських народів, буде сильніша, ніж стара Польща. Обороняючи передачу території насхід від Лінії Курзона Росії, Іден пригадав, що цей край ніколи й передтим не хотів належати до Польщі. Критикам, що пригадували польсько-британську угоду, Іден заявив, що Британія зобовязалася бути за відбудову Польщі, але не ґарантувала передвоєнних границь для відбудованої Польщі.

ҐУМУНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ЗРЕЗИҐНУВАВ

ЛОНДОН. — Премієр Румунії Радеску зрікся уряду під натиском безупинних ворожих демонстрацій у румунській столиці, що часто доводили до проливу крови.

До Букарешту прибув советський віцекомісар заграничних справ Андрій Вишинський „для докладного розсліду справи на місці".

Проти уряду Радеску підносили ворохобню партії лівого крила „Національного Демократичного Фронту", закидуючи премієрови, що він не очистив свого уряду з фашистівських впливів та не перевів обіцяної аграрної реформи. Премієрство здається перебере тепер представник опозиції, здається посол Петро Ґроза.

ІВО ПІД УДАРАМИ АМЕРИКАНСЬКИХ БОМБЕРІВ.—Сцена, яку маємо перед собою, знята на острові Іво, де тільки гори і вулькани, скали і попіл. Бачимо на переді вулькан Сурібачі, а подалі смуги диму, що покривають японські укріплення, що їх бомбардували американські летуни.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОВЗИ 7 МИЛЬ ВІД КЕЛЬНА

ПАРИЖ. — Американські повзи проломали останню головну природну оборонну лінію на захід від Рену, коли вони перейшли в вівторок через ріку Ерфт по захопленім мості 7 миль від Кельна. На другий день вони вже били по зовнішних оборонах Кельну з недалеких горбів і лісів.

Німецькі війська на західному фронті, тепер здушені між Американською Девятою Армією й Канадійською Першою Армією, відступають на східний берег ріки Рену, аби занятися обороною Рурщини. Канадійські війська втискаються в округу Візе-Ідем-Гохвальд, а Девята Армія далі веде свою кампанію за добуття Мінхен-Ґладбаху. Третя Армія окружає Трір, захоплюючи при тому різні менші міста.

Ці чотири аліянтські армії забрали в лютім у полон коло 56,000 німецьких вояків.

РУРЩИНА ТЕРПИТЬ ВІД АЛІЯНТСЬКИХ РЕЙДІВ.

ЛОНДОН. — Восьма Повітряна Сила вислала в середу свої літаки з Британії на атакування залізничих ярдів, поїздів і фабрик у Рурщині. Це був десятий день безперервних рейдів.

Вночі британці бомбардували Берлін.

ҐЕБЕЛЬС ЗАКЛИКАЄ НІМЦІВ БОРОТИСЯ НА СМЕРТЬ.

ЛОНДОН. — Д-р Йозеф Ґебельс, націстичний міністер пропаґанди, дався чути в довшому радіовому заклику до німецького народу. Поробив у ньому німцям різні обіцянки. Запевняв своїх слухачів, що не дивлячися на скорі посунення Червоної Армії та бомбардування західних Аліянтів, що мовляв досягають просто нелюдських розмірів, Німеччина буде ставити опір до кінця, ба навіть відзискає назад свої втрачені території. Він обіцяв німцям, що націстичний уряд скріпить своє бомбардування Англії безпільотними літаками та що далі буде нищити аліянтські кораблі підводними човнами.

Малював при тому Аліянтів як засуджених на заґладу. Казав, що Анґлія гонить останками й майбутні покоління будуть колись проклинати Чорчила за те, що в своїй кровожадности довів Анґлію до такого стану, що вона нині втратила в Европі й в своїй власній імперії всяке значіння; він запевняв німців, що британські кольонії хочуть покидати імперію, а канадійські вояки дезертирують масово з армії. Він казав теж, що Америка аж стогне від военних утрат. Він називав аліянтське воювання жорстокостями.

Притому Ґебельс поробив у промові деякі замітні признання. Між іншим, що оборонні лінії проти Червоної Армії придумані були наборзі. Найзамітніше, що обіцявши німцям певну перемогу в війні, він закінчив промову запевненням, що націстичні вожаки не станують на суд Аліянтів, бо, якби Німеччина війну програла, то це, мовляв, само собою розуміється, що „наші провідники перші підуть на почесну смерть".

ЧЕРВОНА АРМІЯ ІЗОЛЮЄ ДАНЦІҐ.

ЛОНДОН. — Наступ Червоної Армії по Поморю поступає вперед. За вівторок боєві лінії посунулися 5 миль ближче до Балтику. Російські війська ізолюють тепер Данціґ. Вони заняли місто Нойштетін, у котрому сходиться пять залізничих шляхів, та понад пів сотки інших місцевостей.

БІЛЬШЕ НІЖ ПОЛОВИНА ОСТРОВА ІВА ЗАНЯТА АМЕРИКАНЦЯМИ.

ҐВАМ. — Американські маринарі вже окупували більше ніж половину острова Іва. Вони розбили головні японські оборонні лінії та очистили з ворога всю центральну рівнину. Цей наступ досягнув уже третього летнища цього невеличкого острова.

Маринарі, що воюють на острові Іві, кажуть, що найбільшим їх природним ворогом є вульканічний попіл, котрий занечищує вози, не дає копати ровів та лисячих ям, а стрільний механізм ґармати й рушниці вкриває до того, що вояк перед вистрілом мусить наперед обчистити механізм з попелу. Попіл налазить в очі, й уста й черевики.

ПЕРШІ АМЕРИКАНСЬКІ ВАНТАЖНІ КОРАБЛІ ВЇЗДЯТЬ ДО ПОРТУ МАНІЛИ.

МАНІЛА. — Ґенерал МекАртур подав до відома, що американські сили просто довершили вже знищення японських сил на острові Корехідорі, що складалися з 6,000вояків, та що перші вантажні кораблі заїхали безпечно до манилського заливу.

На Корехідорі начислено 4,215 ворожих трупів, що вважається доказом завзятого опору ворога. Каже одначе МекАртур, що не дивлячися на фанатизм японців, Корехідор узяли американці силами, два рази меншими від японських. За словами ґанерала, сотки японців були рознесені на шкаміття від вибухів бомб у печерах, котрих вони ховалися. Сотки з них загинули, пробуючи втікати морем на човнах або вплав.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинока число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число в суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Нагробна промова для старої Польщі

Чорчилова промова в британськім парляменті про конференцію в Ялті, на Криму, по суті не додає багато фактичних даних до того, що вже було досі відомо, головно зо заяви з Білого Дому в Вашингтоні. Є це вислідом того, що заява з Білого Дому була довша та подавала про конференцію в Криму більше фактів, ніж подібні заяви про попередні конференції.

Маємо в Чорчиловій промові запевнення закріпленої єдности трьох великих потуг світа. Маємо далі враження єдности думки щодо дальшого ведення війни й щодо порядкування світа по війні. В тому останньому згляді маємо враження однодумности щодо політики супроти Німеччини, супроти Франції, супроти малих держав. Між цими останніми маємо враження повної згоди трьох потуг щодо не найважнішої, але найбільше дразливої справи Польщі.

Цій справі Чорчил присвятив велику частину своєї промови. Обороняв він рішення кримської конференції передусім перед закидом, що воно йде не по лінії справедливости й слушности, але за волею сильних держав. Це старався доказувати, заявляючися самий за лінію Курзона як справедливе вирішення справи. В одному уступі він сказав досить загадочно й без дальшого пояснення, що він відважився зробити заяви в цій справі вчасі, коли велику міру згоди не висказали „інші дуже важні сторони". Та далі з цих сторін, причетних до справи східних границь Польщі, Чорчил згадував тільки з одного боку польську державу й поляків, з другого Росію й росіян. В одному місці, говорячи про цю нову Польщу, він ставив собі питання: „чи будуть поляки панами в своїй хаті? Чи будуть вони вільні, як ми в Британії або в Злучених Державах або в Франції є вільні?" Цього питання щодо тих людей, котрих державну приналежність вирішено цим рішенням, він не ставив.

У дальшому уступі Чорчил забув зовсім за свій арґумент справедливости та обороняв кримське рішення щодо нового уряду для Польщі вимогами воєнної кампанії проти Німеччини. Мовляв, „росіяни, що виконують військові операції на велику скалю проти серця Німеччини, мають право мати забезпечені комунікації своїх армій, забезпечені в той спосіб, що на їх тилах краєм буде правити уряд, що поступає згідно з потребами армій". Нарікання польського уряду в Лондоні на британський уряд Чорчил обернув проти лондонських поляків: мовляв, якби поляки були слухали порад британського уряду, вони нині могли би вертатися урядниками до рідного краю. З тих слів можна вичитати остаточне рішення Британії викинути лондонський уряд просто з чердаку в океан. Польським воякам, вірним тому урядови, мається дати можність стати британськими громадянами, і це має вспокоїти грижу совісти, якщоб така через те появилася. Чорчилова промова це була нагробна бесіда для Польщі, створеної по першій світовій війні.

„Маленький" додаток, але важненький

Надіслано нам з Дітройту дуже цікавий витинок з ґазети „Ди Дітройт Нюз" з дня 22. лютого 1945. Є там поміщена кореспонденція, надіслана з пресового бюра ґазети, що його вона вдержує в Вашингтоні.

Кореспондент, Джей Г. Гейден, пише в тій кореспонденції про Атлянтійський Чартер і Кримську Конференцію, яка, як це загально пишуть, ніби потвердила те, що було в Атлянтійськім Чартері. А те потвердження, як кажуть, набрало особливої ваги тому, що це було потвердження не тільки збоку Англії та Америки, але й збоку Советів.

Так це представляли в ґазетах, такі виходили коментарі, що це тепер заявилися отверто за принципи Атлянтійського Чартеру не тільки Рузвелт і Чорчил, але теж і Сталін.

Та коли говоримо про Атлянтійський Чартер, то звичайно прикладаємо найбільшу вагу до тої точки в тім Чартері, де в оригінaлі президент Рузвелт та премієр Чорчил заявилися за те, „щоби були привернені суверенні права та самоуправа тим, що їх цього силою позбавлено".

Ось ту фразу, підкресляє Ґ. Гейдин, повторено теж і в Ялті, в часі нарад Кримської Конференції. Та що важніше: її поміщено в урядовім комунікаті „Трьох Потуг". Тільки, що зроблено це з „малою" зміною, з „малим" додатком. Ото додано при кінці вище наведеного цитату, ще такі слова: „збоку держав-аґресорів".

Щож це означає?

Отже в оригінaлі Атлянтійського Чартеру було, що всім народам, що їх силою позбуто суверенних прав і самоуправи, мають бути привернені втрачені таким способом права. Змінена форма Атлянтійського Чартеру, яку принято на Кримській Конференції, де згадано за „аґресорів" зміняє тепер давний зміст в такий спосіб, що якщо, наприклад, Росія, яка є союзником Аліянтів (а не аґресором, як Німеччина, Італія чи Японія!) заняла які землі силою і позбавила населення тих земель суверенних прав і самоуправи, то вона не є обовязана, через ось так змінений Атлянтійський Чартер, привертати тим землям і народам суверенні права та самоуправу. Якщо подібне зробила Німеччина, то, очевидно, заграбані нею землі будуть звільнені з німецького ярма. Зате, якщо це зробила Росія, то такого не буде.

Вистарчить тепер вглянути в те, що діється на сході Европи і які землі Росія загарбала і вже до Советів прилучила, щоб зрозуміти, що це вже вирішене теж і „Трьома Потугами"„ та що воно залишиться так і по війні.

Що з цього вийде в дальшій чи ближчій будуччині, це інша справа. Та сучасність є така, як її представляємо. Справа ця була вже полагоджена і до Кримської Конференції, коли брати справи такими, якими вони є. Та на Кримській Конференції, як це представляє Джей Ґ. Гейден, оту дійсність обнято ще формально документом на письмі, себто ось тим „додатком" до Атлянтійського Чартеру, про який тут мова.

Микола Чубатий.

Росія та війна з Японією

Вислід конференції на Кримі приняла американська публична опінія назагал прихильно. Ціла низка поважних американських політичних діячів немов відрухово відгукнулася на висліди тої конференції притакуючо. Прихильно висказався навіть бувший президент Гувер, який у своїх політичних творах та в промовах мало не постійно ставився критично до адміністрації та не дуже вірив червоному союзникови Америки.

Доперва пізніше, і то під впливом образу сумної дійсности для держав середущої Европи з Польщею у проводі, стали появлятися побоювання, що властиво Сталін осягнув все, чого хотів. Далися чути критичні голоси, та проте так є, що подавляюча більшість публичної американської опінії далі апробує умови на Кримі поміж Америкою, Британією та Советами.

Де причина такої поважної зміни в публичній опінії Америки? Немає сумніву, що причини тої зміни треба шукати у реалістичнім підході американського громадянства до теперішного воєнного положення. Зокрема журбою наповняє американців війна з Японією, про яку говорять найкращі американські знавці, що вона ще потриває кілька літ. Надії це не дуже потішні, тому американська публична опінія хапає кожну можливість, яка дає надію війну з Японією скоротити та остаточно розгромити східно-азійських ворогів. Немає найменшого сумніву, що червона Росія моглаб дуже успішно помогти викінчити Японію, одначе велике питання чи Росія схоче це зробити, чи вона уважає за свій інтерес знищити Японію.

Де причини советської невтральности супроти Японії?

Дотепер Америка, яка достарчала Росії на біліони всякого добра дорогою Ленд-лізу, даремно просила червоного союзника хотяй позволити з його східно-азійських побережних баз, зокрема з Владивостока, бомбардувати Японію. Досі Совети постійно заслонювались тим, що мовляв, вони мають пакт про ненапад з Японією, отже мусять берегти стислої невтральности. Річ природна, що не пакт про ненапад є причиною їх мирних відносин з Японією, але щось друге, власні політичні комбінації. Совети мали теж пакт неаґресії з Польщею, але без його виповідження окупували Західну Україну й Західну Білорусь та на спілку з націстами перевели поділ Польщі. Отже не пакт ненападу є причиною, що Совети утримують мирні відносини з Японією, найлютішим ворогом Америки, але щось друге. Причиною невтральности Советів є напевно готові пляни їх азійської політики після осягнення своїх політичних цілей в Европі.

Саме в звязку з Кримською Конференцією появилася деяка надія, що Совети тим разом підуть з Америкою проти Японії. Оправдані ці надії, чи це тільки омана, покаже найближча майбутність. Всеж таки саме ця надія стала головною причною, що американська публична опінія прихильно поставилася до постанов Кримської Конференції, дарма, що в них багато такого, що не підходить до традиційної свободолюбної політики Америки. Тим промінням надії, що Совети в найближчім часі вступлять до війни проти Японії по стороні Америки, є дата конференції в Сан Франсіско, 25. квітня 1945. Саме день перед тою конференцією кінчиться чотири роки пакту про ненапад поміж Японією та Советами, заключеного на пять літ. Цей пакт постановляє, що кожна сторона, якщо не хоче дальше триматися тої умови, мусить її рік наперед виповісти. Коли не виповість рік наперед, то та умова самочинно продовжається на нових пять літ.

Тим способом Совети, колиб хотіли бути дуже коректні та триматися заключених міжнародних умов, повиннiб найдалі 24. квітня б. р. виповісти Японії умову про ненапад. Виповівши цю умову Совети по році моглиб виповісти теж і війну Японії. Коли Совети до дня 24 квітня б. р. не виповідять Японії умови про ненапад, то ця умова автоматично продовжиться на нових пять літ. Коли Совети цю умову виповідять до дня 24. квітня, то можуть леґально, хоч не мусять, вступити у війну проти Японії. Американська преса звернула голосну увагу на цей речинець, який вибрали свідомо чи припадково, а дехто виразно заповів, що на Кримській Конференції Совети постановили вступити до війни поруч Америки проти Японії.

Річ природна, що ось така можливість взяла відразу за серце американську публичну опінію. Бож хто з американців не хотів би, щоби ця проклята війна з Японією скінчилася можливо якнайскорше та з найменшими американськими, людськими жертвами? Все ближча сорочка ніж кафтан, каже українська пословиця. Так теж є і з американською публичною опінією. Певно, що вона співчуває в імя традиційної американської свободолюбної політики і з долею балтійських держав, і з долею Польщі, і напевно теж і з долею українського народу. Одначе попри всякий ідеалізм скоро покінчити війну з Японією це для Америки життєва конечність. Коли справді Совети помоглиб це зробити, то багато ідеалістів поставилиб цей реалістичний американський інтерес перед інтереси далеких европейських народів. Це природне!

Російська гра чи приязнь Союзника?

Отже тепер найважнішою є річю, чи Москва справді думає помагати Америці у війні проти Японії, чи це тільки новий блахман для скаптування прихильности американської опінії, щоби тим лекше поневолити цілу середущу Европу. Кожен видить, що тим потягненням положення Советів стало прямо знамените. Поперше Совети мають до 24. квітня майже вповні вільну руку в порядкуванню своїх европейських завойовань. Саме на той час припала формування того нового польського уряду, під омофором комісії, установленої в Москві під проводом Молотова. Може й до того часу відбудеться ще й польське голосування, про яке мова у Кримській Декляраціі. Все це має статися в часі мабуть перед 24. квітня. А хто хотів би в тім критичнім часі дразнити Совети? В тім часі Совети сконсолідують своє панування в Румунії, Болгарії, Югославії, а може й дійдуть до Берліна та до Відня. Надія американців і англійців на вступлення Советів у війну проти Японії дає отже Советам незвичайно вигідне положення, бо оба другі партнери, Америка та Британія, мусять обходитися зі Советами як зі збитим яйцем.

Припустім тепер, що Совети виповідять Японії умову. Беручи леґалістично, вони моглиб вступити у війну проти Японії аж за рік, бо по році доперва минає пятилітний термін японсько-советської умови про ненапад. Таким робом Совети знов дісталиб рік такого упривілейованого становища, яке поможе їм по розбиттю Німеччини, що до того часу напевно станеться, теж і в Німеччині мати більший вплив, ніж їм належавсяб.

Тепер питання, чи остаточно вступлять Совети до війни проти Японії по стороні Америки. Здається, що Совети будуть ще довго отягатися зі своїм рішенням. Доперва як вони своє панування в Европі добре уфундують, тоді візьмуться і за азійську політику. Тоді вони виставлять Америці та Британії новий бил за своє приступлення до війни проти Японії, а саме скомунізування Китаю. В Китаю Совети мають і свого Берута і свого Осубку-Моравського і свого Берлінґа. Отже поставлять домагання конечної потреби установити в Китаю „приязний для Советів уряд", який стримував би японський напад на Росію, якби колись в далекій та мрачній будучности відродилася Японія по її розгромі по теперішній війні. Для подібної цілі Совети конечно потребують тепер „приязного уряду" в Польщі, в Фінляндії, потребують балтійських держав і Західної України. Всього цього потребують вони до оборони проти розбитої та, як самі кажуть, на століття убезвладнненої Німеччини. Тоді теж зачнеться і властива російська політика в Азії.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету зложили: Відділ 259 У. Н. Союзу з Шікаґа, Ілл., і його члени жертвували $60. І так відділ з каси $10, і Олекса Олешко $10, а по $5: Іван Побуцький, Антін Партика, Василь Горинець, Василь Ґула, Андрій Оленець і Андрій Фома, а Ілія Куропась $3. Крім того члени зложили ще $7 на передплату Українського Квартальника.

Відділ 31. Союза Українок з Дітройт, Міш., жертвував $20 на 5 передплат Українського Квартальника для визначних американських журналістів.

Михайло Чемний переслав $25 як жертву від Сестрицтва Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії з Дітройт, Міш., а $5 від себе на Український Квартальник.

Члени від. 275 У. Н. Союзу з Джерзі Сити, Н. Дж., зложили $5.25, а саме: М. Обуховський, М. Ґречин і Ольга Ґречин по $1, а М. Курило, Марія Шамбель, Марія Коблянська й Текля Якимчук по 50 центів, та А. Підґурська 25 ц.

Н. С. ЛЄСКОВ

ВІД НЬОГО ДОБРУ МОЖЕШ НАВЧИТИСЯ...

Усім було доволі й усі були вдоволені. Може бути мало тут значіння й те, що учитель сказав, що йому пора „до школи".

Публика не відїздила, не прощалася, а просто зникала. Ні музики, ні циганів уже не було. Гостинниця представляла одну руїну: ні одної драперії, ні одного цілого дзеркала, навіть лямпа-павук, що висіла під стелею, і ця лежала на долівці, розбита на дрізки, а кришталі її тріскали під ногами перетомленої прислуги. Вуйко сидів сам один посередині та пив квас. Він час від часу щось пригадував собі і дригав ногами. Побіч нього стояв Рябика, що спішився до школи.

Їм подали рахунок, короткий: „гуртом писаний".

Рябика читав рахунок уважно та зажадав півтори тисячі знижки. З ним трохи сперечалися і зрахували суму: сімнацять тисяч. Рябика глянув на рахунок і сказав, що це справедливо. Вуйко сказав коротко: „Плати", потім взяв капелюх на голову та кивнув на мене, щоби я йшов за ним.

Я на здивування моє побачив, що вуйко нічого не забув і що мені неможливо скриться перед ним. Взяв він мене зі собою, навіть двох слів не сказав до мене й ось тягне мене зі собою тай годі відірватися мені від нього. Що зі мною буде? Я вже і геть протверезився. Я попросту боявся лише того страшного дикого звіра, з його неправдоподібною фантазією та жахливим розмахом. А тимчасом ми вже виходили: в передній кімнаті нас окружила маса льокаїв. Вуйко диктував: „по пятці" — і Рябика платив. Далі платили сторожам, поліцаям, жандармам, що всі робили нам якусь службу. Всіх заспокоїли. Та все те коштувало суми, а тут усе ще, як оком глянути, в парку стояли візники. Їх була страшенна сила, а всі вони також ждали на нас — ждали батенька Іллі Теодосіїча, „чи не схоче післати за чим їх милість".

Спиталися скільки їх і видали всім по три рублі, а ми з вуйком сіли до повозки. Рябика подав вуйкові портфель.

Ілля Теодосіїч виняв із портфеля сто рублів і подав Рябиці.

Той повертів банкотом і грубо сказав:

— Мало.

Вуйко накинув іще два банкноти по двацятьпять рублів.

— І цього також замало — таж ніодного скандалу не було.

Вуйко додав іще двацятьпять рублів, після чого учитель подав йому шапку та вклонився.

V.

Ми осталися оба віч-у-віч і мчалися назад до міста, а за нами з викриками та тарахкотом гнали що сили всі ті візники. Я не розумів, що вони хотіли, одначе вуйко розумів. Це було обурююче: вони хотіли ще вирвати відступного й ось вони під покришкою віддавання особливої чести Іллі Теодосіїчу виставляли його на посміховище.

Місто було перед носом — усе в чудовому ранішньому освітленні, в легкому димі з коминів, чути було легко дзвони, що кликали до молитви.

Вправо та вліво до рогачки йшли будки. Вуйко зупинився біля крайньої з них, підійшов до липової барилки, що стояла біля порога, та спитався:

— Мід?

— Мід.

— Скільки коштує барилка?

— У роздріб, на фунти продаємо.

— Продай гуртом: зрахуй, скільки коштує.

Не тямлю, сімнацять чи вісімнацять рублів він порахував.

Вуйко кинув гроші.

А наш хоровід надїхав.

— Любите мене, хлопці, міські візники?

— Якжеж... ми все до ваших послуг...

— Привязаність відчуваєте?

— Дуже присязані.

— Здіймай колеса!

Ті не розуміють.

— Скоріше, скоріше! — командує вуйко.

Хто скорше, людей з двацять, лізли під повозку, діставали ключі та стали відкручувати мутри.

— Добре, — каже вуйко — тепер масти медом.

— Батечку!

— Масти!

— Таке добре... в рот так і проситься.

— Масти!

І вуйко вже не настоював більше, сів знову у повозку. Ми помчалися, а ті, скільки їх було, всі осталися із знятими колесами над медом, яким вони коліс певно не мастили, а понабирали собі або перепродали крамареві. Як там і не було, вони нас оставили, а ми опинилися в лазні. Тут я сподівався кінця життя мого, і ні живий ні мертвий сидів у мармуровій ванні, а вуйко розтягнувся на долівці, но не звичайно, а якось в апокаліптичній поставі. Вся велитенська маса його товстелезного тіла опиралася на землі лише кінчиками пальців рук і ніг і так то його тіло дрижало під бризгами холодної води, а він ревів здавленим ревом ведмедя, що вириває собі терня. Це тяглося з пів години, а він увесь час дріжав, наче дриглі на розхитаному столі, аж, вкінці, нараз зірвався, попросив квасу й ми зодяглись і поїхали до „француза".

Тут нас обох трохи підстригли, злегка завинули та причесали й ми пішки перейшли до міста — до крамниці.

У крамниці вуйко помолився, глянув на всіх господарським оком і стояв при касі. В десятій годині вуйко став дуже нудитися, все ждав і виглядав сусіда, щоби в трійку йти чай пити — в трійку беруть на цілий пятачок дешевше. Сусід не вийшов: помер наглою смертю.

Вуйко перехрестився та сказав:

— Всі помремо.

Це його не збентежило, не зважаючи на те, що вони сорок літ разом ходили туди чай пити.

Ми прикликали сусіда з другого боку й нераз походили, цього-того відвідали, та все

(Докінчення на стор. 4-тій).

Д-р Маргарет Мід

Як жити в світовому суспільстві?

ЗА КРАЩЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Історія Злучених Держав виявляє довге стремління прибувших імігрантів перейти від старих, вузьких привязань до пізнання інших людей, до ширшого суспільства. Більшість людей прибуло сюди зі старших країн, де людина здебільшого була вірна тільки своїй громаді, привязана до свого села; де не тільки мова — в широкому розумінні слова — але навіть інша вимова деяких слів творила прірву поміж людьми. Аавчитися жити в Злучених Державах значило признати нарівні з собою багато більше і то різних людей громадянами тої самої країни, відданими тим самим ідеям свободи і демократії. За минулих дві сотки літ певно більше людей забуло стару відданість до свого села, містечка — чи то в Европі, чи в Азії, чи в Латинській Америці, чи в Новій Англії — ніж колинебудь за цілу історію. Фактично американці мали найкращу в світі практику як відноситись до людей просто як до людей, а не як до членів тої чи іншої національної, расової, чи релігійної, чи мовної групи, чи політичної партії.

Можна бачити людей — в Америці — які ворогували в Европі, але оселились тут по сусідству, знаючи, що зрештою вони мають багато спільного, однакову страву, розуміють мову один одного, чи мають подібні умови життя. Вони також їздять разом в собвеях, працюють за одним фабричним станком, здибаються в крамницях, сидять в театрах поруч з нащадками народів, про яких ледви що знали їх прадіди, й імена яких ще й досі не можуть добре вимовляти. Акцент в мові мешканців півдня чи заходу скоро стирається в міру того, як люди вільно переїздять з місця на місце по Злучений Державах. Одяг людини, чи рід праці яку виконує, не визначаються згори, ані його національним походженням, ані релігією, ані місцем народження.

Що це є так, що це повинно бути так — навіть в більшій мірі — є важним не тільки для Америки, але для цілого світу. Кожного разу, коли бачимо як різні люди поводяться між собою як звичайні американські громадяни, чи то в черзі підчас голосовання, чи за пайковими книжками, чи машируючи разом до бою, чи доглядаючи на залізничних стаціях дітей одні одних, — в нас зростає віра, що це можливо не тільки в Америці, але також у світі. Коли бачимо, як народи різних рас, чи національностей добре порозуміваються, — можемо з більшою силою поборювати старі твердження ізоляціоністів, „що народи в Европі ніколи не годились і ніколи не погодяться. Пощо американці мають віддавати своє життя за те, що є безнадійним?"

Але нашу віру підриває сумнів, бадьорий голос стихає, коли здибаємо американців, поведінка яких керується вузькими привязаннями, відданістю до якоїсь місцевої, чи національної, або релігійної групи, а не інтересами цілої країни, цілого людства. Коли якась суперечка за кордони в Европі викликає грізний відгомін в цій країні не тому, що невідповідне рішення буде загрозою світовому ладу; в якому американці та всі інші народи світу були би в більшій безпеці, а скорше тому, що роздуває прадавню ворожнечу, — наша віра хитається. Коли член якогось комітету, чи шкільної ради, чи спорядчики кампанії продажу бондів опиняться в двох противних собі групах тому, що інакше задивляються на дотичну справу, а тому що керуються релігійними звязками, чи груповими, чи національними, і голосують цілим бльоком, а не як відповідальні громадяни, — це нас починає турбувати.

Чим більше віримо, що в Америці було можливим не зважати на старі розходження, тим більше наявність тих розходжень в Америці нас вражає і лякає. З кожним вибухом, з кожною відмовою американця працювати поруч з іншим американцем тому, що один або другий належать до тої чи іншої групи, — маліє наша віра в можливість ліпшого світу. Якщо в Америці можливо залишити старі розходження, це ще не є доказом, що так може бути всюди. Але як це не є можливим в Америці, то ДЕ воно можливе? Багато американців мають поставити собі це питання.

Таке положення, коли стільки людей поважно розважає про потребу того, аби кожна людина зрозуміла необхідність світового співжиття, — є викликом кожному американцеві прикласти до того своєї праці. В щоденних зустрічах, чи в організаціях різного роду, чи на праці, при забаві, нашою поведінкою можемо посилити віру в те, що люди можуть навчитися вважати інших членами одного світу, громадянами одної країни. Песиміст, цинік, людина знуджена всім, буде вважати на те, „чи той голосував так як його група", „чи всі члени цеї парохії трималися разом", „чи розподіл провадився згідно з расовими ознаками"; „чи всі Н. Н. виступили в наслідок тої лінії, що її заняв уряд в суперечках за кордони"; „чи є безпечним пристати до того комітету, як взяти під увагу відносини поміж А і Б в Европі"; „чи можемо ми дійсно договоритися до чогось в присутности тих з півдня (чи заходу)".

Голосування групами; злісні вибухи особи, коли згадується за якогось члена з його групи; дискримінація проти членів інших груп, — все це за нормальних часів загрожувало тільки нам самим, торкалося ще може сусідів, містечка, громади, де це сталося. Сьогодні це загрожує світові, бо коли самі американці не вірять в те, що можна навчитися жити в світі згідно, в такому разі це не буде можливим. Якщо американець поводиться як відповідальна людина, без огляду на те, до якої групи належить, він збільшує можливість кращого порозуміння та віру в можливість співжиття в світовому суспільстві.

When a tanker rammed the SS Uruguay with 4700 troops aboard. Chief Officer Pardoe dropped into the pitch black flooded depths of his vessel and yanked trapped and injured men from certain death. Disregarding all danger, he directed the construction of a temporary bulkhead that enabled the ship to make port. Chief Officer Pardoe wears a Merchant Marine Distinguished Service Medal for his bravery. Buy War Bonds to back the men who ferry our troops to battlefronts. *U. S. Treasury Department*

Большевицькі махінації з антисемітизмом

Напасть Ізидора Шнайдера, в магазині „Совєт Рошія Тудей", на Вилйема Чемберлина за його книжку „Юкрейн, ей собмерджд нейшен", получена теж із закидом антисемітизму. Ось цей закид антисемітизму, звернений проти покійного отамана Симона Петлюри. Та він є лише зразком, яких то засобів хапаються большевики для застрашування не лише українців, але й людей, що з чистої гуманности стають в обороні винищуваного українського народу. Коли в 1939. році маленька Карпатська Україна проголосила незалежність, то в деяких американських щоденниках наче спід землі почали появлятися дивні напасти, що Карпато-Україна це підготова до створення 40-міліонової антисемітської держави. Тут кожний змісця міг пізнати большевицьку руку, бо це вони вживають таких огидних закидів, щоб в огидний спосіб, нікченими очерненнями, затьмити властиво боротьбу українського народу за незалежність та свободу.

Із наклепом антисемітизму серед українських мас треба нам одначе боротися. І то послідовно. І то не лише тому, що це неправда, але теж і тому, що українці чи громадяни українського роду будуть мати за завдання шукати в практиці наладнання співпраці з усіми елементами, інтересованими в існуванню українського народу. Отже, як комуні-большевики намагаються настроїти усей світ проти українського народу так, щоб він став изненавидженим за мнимий антисемітизм, то обовязком чесних людей поширити ще й отсю правду про Україну, що вона не була, не є і певно не буде антисемітською, поскільки буде мати право сама собою розпоряджувати. Це велика праця і потребує теж належної підготови. Громадяни українського роду повинні бути самі освідомлені з цією справою, щоби мати зброю чи то в розмові, чи в писаннях, проти нового арсеналу большевицько-комуністичної зброї. Цю справу треба порушувати прилюдно на зібраннях та у пресі і належно її насвітлювати. Повоєнний світ стане певно в обороні вимордуваних жидів в Европі, а нема сумніву, що большевики будуть пробувати серед замішання винищувати навіть цих українців, що втекли перед большевицькою помстою в західно-европейські краї. Для оправдання своїх злочинів вони будуть братись, як бувало, теж і за поширювання нових брехонь про антисемітизм тих, котрих будуть мордувати.

А як є з антисемітизмом Петлюри, про який згадано на початку, то про це говорив французький прокуратор, як судили Шварцбарда, між іншим, таке:

„Ніколи Петлюра не був ворогом жидів. Оскільки він був головою уряду, його перший акт це відновлення закону про національну та персональну автономію меншин на Україні. Згідно з цим законом, вони можуть накладати спеціяльні податки на свій нарід і разом з тим приймати участь в загальному оподаткуванню країни. Отже важко уявити собі більше високий і соціяльний погляд; важко уявити собі людину більше прихильну до поляків та жидів, ніж був Петлюра... Він мав широту поглядів і політичний розум, говорячи про програми у своїх відозвах: „Погром — каже він — це злочинство проти людскости. Але вони є також значною політичною помилкою." Який же принцип його політики? — Незалежність України. Отже, щоб утворити незалежну Україну, щоб утворити незалежну державу, треба обєднати дві великі частини населення цього краю, українців та жидів. В якому страшному стані анархії була нещасна Україна, де в той час були дві білі армії, дальше Червона Армія і Українська Армія, треба звернути увагу, що місто Київ переходило 15 чи 16 разів з рук до рук на протязі дуже короткого часу. Вбивали кого? Та всіх, хто був заможний, чи православні, чи католики, чи жиди. Їх грабили, бо армії не мали регулярного постачання, бо розбиті армії проходили і грабували все, що попадалося, бо їм було байдужісенько до переконань, раси та віри тих, з кого вони здирали добичу... З цього всього випливає, що що я можу сказати Шварцбардови: Ви не можете зробити жадного закиду Петлюрі. Ви не можете йому закинути щонебудь у минулому".

Коли наводимо ось ті виїмки з промови прокуратора то пригадуємо, що вона була виголошена в 1927. році, коли вже звісне було менше більше все, що ділялося в Україні і яку ролю грали большевицькі війська серед боротьби проти українського народу. Прокуратор натякав на це і перейшовши обєктивно цю історію, він додав такі знаменні слова: „Бачите, Шварцбарде, фальшувати історію для оправдання себе від злочинства, завжди буває небезпечно. Правда вийде на денне світло, не дивлячися на зусилля такого комедіянта, як ви".

Оці знаменні слова про безупинне фальшовання історії большевиками треба теж пригадати й нашим читачам, бо її фальшують большевики тепер, відповідно до своєї потреби. Вони вміють відгребати наклепи чи очернення антисемітизму проти українського патріота, а зате добре вміють сховати факти насаджування ними людоїдства в Україні.

ЖАРТИ

Королівський смак.

Американська акторка Лілі Лентрі, коли була на вершку своєї молодости, перебувала в Лондоні. Саме тоді якийсь африканський король прибув до Лондону в гості і вони обоє були запрошені на якийсь обід. Африканський король розмовляв з акторкою вчасі, коли попросили засідати до столів. Він чемно вклонився акторці і подав їй руку, щоб запровадити до стола. Але вчасі обіду якось не звертав на неї уваги. Аж по якімсь часі король встав, поклонився акторці і сказав таку промову:

„Пані! Колиб так Бог був сотворив Вас чорною і товстою, то я не був би всилі опертися Вашій красі".

Далека країна для життя.

Моряки, які перебудуть дорогу через океан і дістануться на сушу, висловлюють своє страшне негодування до моря. Каже один: „Як скінчиться війна, я візьму пару весел на свої плечі і піду з ними в світ. Буду йти так довго, поки хтось не спитає мене: „Що це за причандали". Аж у тому місті я осяду і побудую собі хату".

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

„Щедрий Вечер на Україні".

В неділю 21. січня, 26. відділ Союзу Українок Америки влаштував уперше в нашій громаді виставу „Щедрий вечер на Україні", і спільну традиційну Святу Вечерю, в салі Українськоі Хати при Ґрейлинг вулиці.

Ця вистава викликала велике заінтересування серед нашого громадянства так, що простора саля Української Хати не помістила всіх учасників.

Виставу попередила вступною промовою нижче підписана і пояснила значіння звичаїв, устанок, звязаних із „Щедрим вечером:

Серед глибокої тиші піднялась занавіса, а гості побачили на сцені, як українська родина урочисто з великою побожністю приготовилася до цього Щедрого Вечера. Хата святочно прибрана в українському стилю, образи прикрашені вишиваними рушниками, на ліжку великі подушки в два ряди з вишиваними пошивками. Дівчина прибирає хату та глядить, щоби в хаті був повний святочний настрій; господиня приготовляє вечерю та робить хрестики в хаті і надворі; Хлопець приносить свячену водицю, усі в хаті пють з великою побожністю; господар кропить на хрест хату та ціле господарство і співає тропар „Во Йордані".

Відтак приносить до хати дідуха. Сіно кладе на стіл, а сніп пшениці ставить у куті. Діти радіють, бавляться на соломі, кудкудакають. Дівчина застелює стіл настільником, кладе колачі, ставить свічку. Господиня ставить на стіл 12 страв. Все це викликує лише враження серед гостей.

Діти коло вікна слідять за зіркою, а коли зійшла перша зірка, то всі встали кругом стола до молитви, а по молитві всі засіли до Святої Вечері.

Підчас вечері чути на дворі гавкання собаки. Під вікно прийшли щедраки і защедрували „Добрий вечер господароньку". По вечері родина почала в хаті весело щедрувати „Щедрий вечер всім нам".

Відтак бабуня розказує своїм внукам про ці наші прекрасні звичаї, А в той час чути здалека як лунає весела щедрівка десь далеко в селі. Під вікно приходить друга група щедраків і щедрують „Марія Діва, десь Христа діла" знову на дворі чути веселий гамір хлопців і дівчат. Вони радіють що діждались цеї радісної хвилі та своїми щедрівками розвеселюють родини в цілому селі.

Це все викликало в присутних багато милих спомнинів та нмогі з них линули думками в рідні сторони на Україну, до свого села, до рідної хати під соломяною стріхою де колись проводили свої безжурні молоді літа; Пригадали собі ті часи, як то вони ще в рідному лєсі обходили цей Щедрий вечер в окруженню своїх рідних і знакомих

До цеї картини дуже заінтересовано прилядалась і наша тут роджена молодь, бо вони своїми очима побачили те все, про що нераз їм розказували їхні родичі.

Сценічна картина вийшла надзвичайно гарно. Усі аматори під умілим проводом дякоучителя п. Д. Атаманця вивязались дуже добре; в ролях виступали такі особи: Господар, — п. М. Івасів; господиня — пані А. Демян; дівчина — панна О. Триндовецька; хлопець — М. Тиро; діти — О. Будер, і М. Хомяк, а підкапцьом був пан Д. Ковальчук.

Цю сценку уложили членки 26. відділу СУВ: пані М. Шандак і К. Хомяк. Сцену по мистецьки удекорував наш артист п. І. Рунька.

По виставі виступив хор ім. Котляревського під проводом свого диригента п. Д. Атаманця і відспівав гарно — „милодійно" ряд щедрівок.

Відтак заблистіли рясно співи по всіх столах, наче зірки, і почалась Свята спільна вечера, яку поблагословив наш парох о. д-р Тиханський. По вечері наступила святочна програма, яку дуже зручно перевела пані М. Будор. Вона в своїй промові змалювала значіння цього Щедрого Вечера та покликала на першого бесідника о. д-ра Тиханського. Він у своїй довшій промові згадав, що членки 26 відділу СУА, уладжуючи це свято, сповнили два важні обовязки. Перше, що відсвяткували цей Щедрий Вечер за нашим традиційним звичаєм, друге, що започаткували фонд на літну домівку для американських ветеранів українського походження, яку вони рішили побудувати в парку гемтремцьської парохії. Бесідник взивав другі організації іти їхніми слідами і щоб там, в парку повстало з таких літних домівок для наших жовнірів українське село.

Збірка принесла $136. З вистави прийшло чисто понад $400.

Дальше ще промовляли: п. Д. Ковальчук, дяко-учитель п. Д. Атаманець, голова Філії СУВ п. М. Сена, диригент хору „Думка" п. І.Атаманець, п. П. Кузик. Промови були переплітені споминами про ці прекрасні українські звичаї й обичаї та про велике привязання українського народу до своїх традицій. Притім бесідники підносили працю 26. відділу СУВ та висказували їм велике признання, що членки взяли на себе такий великий обовязок, як будова домівки для наших ветеранів. Ще говорив п. И. Крупка про справу Американсько-Українського Допомогового Комітету, та взивав, щоби усі громадяни ставали членами того комітету.

Наприкінці хочу згадати, що за велике признання заслугують наші господині з підприємчого комітету, котрі приготовили смачну вечеру, складену з українських страв.

Це традиційне свято певно піднесло на дусі усіх присутних, а членок з 26. відділу СУА заохотило до ще активнішої праці.

Катерина Хомяк.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Святкування річниці.

В неділю, 4. лютого, б. р., інжинір В. Малевич і його дружина, Марія, відсвяткували в своїм домі 35-літню річницю свого подружого життя. На це свято прибули запрошені гості з Пітсбурґу, Па. і околиць.

З нагоди цієї річниці була дуже гарна гостина. Панство Малевич щиро гостили гостей, а гості раділи з їх річниці і під проводом тостмайстра уч. І. Корбецького, згадували прошле: колишню їх працю для українського народу.

Інжинір Малевич був головним місто-предсідником У. Н. Союзу; його дружина, пані Марія Малевич, займає тепер цей уряд. І. Федан, наш бизнесмен з Арнолд, Па., візвав приявних, щоби з нагоди цього свята не забули і Україні і зложили щото їй на допомогу. Так і сталося.

Інжинір В. Малевич і його дружина зложили $25.00, п. М. Хоптякова $2.00, а по $1.00: учитель І. Корбецький і С. Ягельло, Р. Макарова, Р. Лесько, І. Крижалка, Г. Козак, М. Хандогова і Т. Франків. Разом $45.00.

Ці гроші вислано чеком до Українсько - Американського Комітету Допомоги в Філядельфії, Па.

Усім жертвовадцям треба дякувати за пожертви. Нехай Вас Бог не забуде за це, що любите нашу Україну, горем побиту і волі їй бажаєте. А інжинірови Малевичови і його дружині, нехай Бог дасть здоровля та щастя, та благословить їх добрим життя на багато веселих і щасливих літ!

Діждалися Ви срібної річниці, діждіться і золотої, і ще жийте по ній багато літ.

Марія Хандогова.

БОСТОН, МАСС.

Погиб на Пацифіку.

Пані Марія Безкоста з Матапан, Масс. дістала сумну вістку від Военного Департаменту з Вашингтону, що її син, капраль Олекса Бескостий, віддав своє молоде життя в обороні своєї вітчини Америки на Пацифіку, дня 29 січня 1945. Бл. п. Олекса, відбувши військовий вишкіл, був висланий на военний фронт на Пацифіку в листопаді 1944.

Покійний оставив в смутку матір (вдову), брата сержанта Петра, котрий тепер знаходиться десь на фронті в Азії й є знаменитим летунським механіком, а далі брата Павла, що є десь на Пацифіку, а крім цього сестру Анну. Покійний відзначався доброю і спокійною вдачею, допомагав матері-вдові та належав до української католицької парохії в Бостоні.

Ілія Чопик.

ВІД НЬОГО ДОБРУ МОЖЕШ НАВЧИТИСЯ

(Докінчення зо сторони 2-гої)

натверезо. Ввесь день я пересидів і переходив із ним, а перед вечором вуйко післав за повозкою до монастиря Всепітої.

Там його також знали та зустріли з такимже почотом, як у „Ярі".

— Хочу впасти перед Всепітою та над гріхами поплакати. А це, представляю, мій свояк, сестрінець.

— Будь ласка, — повідають черниці — будь ласка, від когож Всепітій, як не від вас, покаяння приняти. Тепер найкраще — всеношня.

— Хай кінчиться, — а люблю без людей та щоб мені благодатний сумерк зробити.

Йому вчинили сумерк: погасили все, крім одної або двох лямпочок і великої синьої лямпи із зеленою скляною, перед самою Всепітою.

Вуйко не впав, а повалився на коліна, потім ударив чолом об долівку, схлипнув і зовсім наче завмер.

Я і дві черниці сіли в темному кутку, за дверима. Пройшло багато часу. Вуйко все лежав, не відзивався зовсім. Мені здавалося, начебто він уснув і я навіть сказав це. Досвідчена сестра подумала, похитала головою та, засвітивши тоненьку свічечку, взяла її в пригорщу та тихо-тихесенько підійшла до покаянника. Тихо обійшла його на пальцях і стурбована сказала пошепки:

— Має силу...

— По чім ви це запримічуєте?

Вона зігнулася, дала знак і мені зробити це та сказала:

— Дивися просто через вогник, — де його ноги.

— Бачу.

— Дивися, яка боротьба.

Я вдивляюся і справді запримічую якийсь рух: вуйко побожно лежить, а в ногах у нього достоменнто два коти бються, — то один, то другий одна із одним бореться, і так частенько, так і скачуть.

— Матусю, — кажу — відкілях це ті коти?

— Це — відповідає — тобі так лише здається, що то коти, а це не коти а спокуса: бачиш він духом до неба рветься, а ногами то ще до пекла перебирає.

Бачу, що справді це вуйко ногами вчорашнього тропака дотанцьовує, та невжеж він і духом тепер до неба рветься?

А він, наче у відповідь на це, нараз як не зідхне та як не крикне:

— Не підіймусь, поки не простиш мені! Ти бо один святий, а ми всі чорти прокляті, — тай заридав.

Та вжеж таки так заридав, що ми всі троє з ним плакати стали: Господи вчини йому по його просьбі.

І не запримітили ми як він уже рядом із нами та тихим побожним голосом повідає до мене:

— Підемо.

Черниці питаються:

— А що вдостоїлися, батечку, відблиск бачити?

— Ні, — відповідає вуйко — відблеску не вдостоївся я, а ось... як воно було.

Він затиснув пястук і підняв, як підіймають за чуприну хлопчиків.

— Підняло?

— Так.

Черниці стали хреститися, я також, а вуйко пояснив:

— Тепер мені — каже — прощено! Просто із самої гори, зпід куполи правою рукою схопило мене за волосся та просто на ноги поставило...

(Кінець).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх своїх членів і членкиь, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 4. березня, в годині 3. пополудні. Просимо всіх членів обовязково на ці збори прийти, бо є справа до полагодження і буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ТАРЗАН, ч. 1134. Визов.

Боліо закрався ззаду до Торвальда, переконаний, що він може вигнати з нього чорта при помочи хвоста гієни.

Націстичний велікан припадково оглянувся й був певний, що на нього роблять напад.

Він схопив Болія й ударом об землю убив його. Серед чорних піднялися крики: „Вбий! Вбий його!"

Торвальд приняв визиваючу позу Тарзана.